

TASVIRIY VA AMALIY SAN'AT SOHASIDA PROFESSIONAL KADRLAR TAYYORLASHNING BUGUNGI KUNDAGI AHAMIYATI

J.Qodirov

*O'zDSMI "Qo'g'irchoq teatri san'ati"
kafedrasi "Qo'g'irchoqlar ishlab
chiqarish texnologiyasi" ta'lim
yo'nalishi 2-bosqich talabasi.*

B.Jo'raboyev

*Ilmiy rahbar: O'zDSMI "Qo'g'irchoq
teatri san'ati" Kafedrasi o'qituvchisi.*

Annotatsiya: Ushbu maqola bugungi "Yangilanayotgan O'zbekiston"ning san'at va madaniyat soxasiga qaratayotgan katta e'tibori, kadrlar tayyorlashdagi mavjud muammolarni bartaraf etish chara tadbirlari va shuning barobarida xalq rassomlari, yosh ijodkorlar, xalq amaliy sa'ati ustalaridan tortib san'at ixlosmandlariga cheksiz ishonch va imkoniyatlar berilganligi haqida batafsil yozilgan.

Kalit so'zlar: Tasviriy va amaliy san'at, ustoz-shogird, badiiy ta'lim, dastgohli, grafika, mahobatli, miniatyura, haykaltaroshlik.

Annotation: This article describes in detail the great attention, which today "Renovating Uzbekistan" devotes to the sphere of art and culture, measures to solve existing problems in education, as well as the boundless trust and opportunities provided to painters, art lovers, folk lovers, young artists, folk art masters.

Аннотация: В данной статье подробно рассказывается о том большом внимании, которое сегодня «Обновляем Узбекистан» уделяется сфере искусства и культуры, мерам по решению существующих проблем в образовании, а также безграничное доверие и возможности, предоставляемые художникам, сенителям искусства, любителям народного творчества. молодые художники, мастера народного творчества.

Barchamizga ma'lumki, har bir davlatning, jamiyatning va mamlakatning nechog'lik buyukligi farovon va mustahkamligini, xalqining tinch-totuvligini dunyoga tanituvchi sohalardan biri bu – san'atdir. San'at faqat Vatanni dunyoga

tanitibgina qolmay, balki har bir tomoshabin ongu shuurida, tafakkurida shu yurt haqida eng go'zal tasavvur va qiziqishlarni uyg'otuvchi katta kuchdir.

O'zbekiston tasviriy san'ati ham o'zining daho ijodkorlariga egaligi bilan ahamiyatlidir. Yurt jamolini, xalqining vatanparvar va mehnatkashligini ranglarda aks etgan va o'zidan katta maktab qoldirgan buyuk rassomlarimiz akademik Ro'zi Choriyev, Malik Nabiyeu, Abdulxaq Abdullayev, Pavel Benkov kabi qator rassomlar yaratgan asarlar bugungi kungacha o'zining ulug'vorligi, xalqchilligi, milliyligi va o'ziga xosligini yo'qotmay kelmoqda. Iste'dodli ijodkorlar mehnatkash xalq ommasining orzu-istaklarini, ularning go'zallik va xudbinlik, olijanoblik va insonparvarlik haqidagi tushunchalarini ifoda etuvchi asarlar yaratdilar. Xalqning turmushi, xulq va odatlari, yutuq va mag'lubiyatlari ularning asarlarida o'z ifodasini topdi. Har bir davrda mavjud bo'lgan ana shunday san'at hayot go'zalliklarini tasvirlab, odamlarda yuksak xislat va fazilatlarni kamol toptirdi, ularni tenglik, ozodlik, birdamlik, yorqin kelajakka intilishga da'vat etdi.

Haqiqatan ham, mo'yqalam ustalarining yaratib qoldirgan oltinga teng asarlari oddiy boyliklar bo'lib qolmay, balki o'zida inson aql-zakovati, vatanga bo'lgan muhabbati, fidokorligi va ko'hna tarixni aks ettiruvchi ko'zgusi hamdir. Akademik rassom Ro'zi Choriyev yaratgan asarlarni kuzatsak, ular hayotdan olingan shunchaki lavhalarga o'xshab ko'rinadi. Ammo aslini olganda, hayot falsafasiga boy, navqiron asarni ko'rasiz. Rassom hayot lahzalaridan hech kimda takrorlanmas kuylar, qo'shiqlar izlaydi, sizga ham ular haqida so'zlab bermoqchi bo'ladi. Bu qo'shiqlar ba'zan ichki, kuchli tug'yon bilan taraladi, ba'zan ranglar oqimi fikr ifodasini bosib qo'yadi. Rassom qanday asar yaratmasin, u hamisha atrofga, odamlarga, tabiatga o'z munosabatini bildirib keldi. "Surxondaryo madonnasi", "Ona va bola", "Qo'shiq", "Qumqo'rg'on olmalari" kabi qator asarlari fikrimiz dalilidir.

Raxim Axmedov mo'yqalamiga mansub "Tong Onalik", "Surxondaryolik ayol", "Ona o'ylari", "Hovuz oldida" kabi o'lmas asarlar xalqimizni, milliy madaniyatimizni dunyoga tanitib, ko'plab qalblarga kirib borgan, desak mubolag'a bo'lmaydi.

Bugungi kunda tasviriy san'at mana shunday shox asarlar qatorini yanada kengaytirib, O'zbekiston san'atini vatanparvarlik, fidokorlik ruhiga yo'g'rilgan asarlar bilan boyita oladigan chinakam rassomlarni kutmoqda.

Tasviriy san'atimiz fidoiy va serqirra rassom kadrlarga muhtojligi bois san'at sohasini rivojlantirish va ajdodlarga munosib avlodlarni tarbiyalash, jamiyatga kerakli kadrlarni yetkazib berish maqsadida O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Tasviriy va amaliy san'at sohasi samaradorligini yanada oshirishga doir chora-tadbirlari to'g'risida" 2020-yil 21-apreldagi PQ-4688-son qarori qabul qilindi.

Mazkur qaror bilan quyidagi ustuvor maqsadlar belgilab qo'yildi:
tasviriy va amaliy san'at sohalarida milliy merosimizni tiklash;
Kamoliddin Behzodning boy ijodiy merosini xalqimizga to'la yetkazish;
soha rivojiga katta hissa qo'shgan atoqli rassom va xalq ustalari xotirasini abadiylashtirish;

ijodiy yo'nalishda oliy o'quv yurtidan keyingi ta'limni tashkil etish, kadrlarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish;

mamlakatimizda tasviriy va amaliy san'at hamda dizayn sohasi samaradorligini yanada oshirish.

Shu o'rinda tasviriy va amaliy san'at sohasi yo'nalishida biroz ilmiy yondashadigan bo'lsak, bunda ushbu san'atning boshqa san'at turlari bilan o'xshashlik jihati bu – uning jozibadorligi bo'lsa, uning asosiy farqi esa Borliq farsafasini idrok etib, har gal yangidan yangi tafakkur mahsullariga ega bo'lishga majburlashidir.

Albatta, mana shunday noyob iste'dodni talab etadigan san'at izlanuvchirassomdan katta matonat talab qiladi va bu, o'z navbatida, shu sohadagi ta'lim muassasalariga mas'uliyat yuklaydi.

Har bir talaba o'z dunyoqarashi va o'z orzulariga ega. Talabalikning ilk kunidayoq yuraklarida ulkan orzu va istaklar ila ilm olishga chog'lanisharkan, ular har bir sohaning o'ziga xos mashaqqati va mas'uliyatini emas, balki faqatgina talabalik majburiyatlarini his qilishlari bugungi kun zamonaviy va badiiy jarayonida o'zlarini namoyish etaolmasliklariga sabab bo'lmoqda. Biroq davlatimiz rahbari tomonidan qabul qilingan ushbu qaror, o'z o'rnida, yosh talaba rassomlarga ham keng imkoniyatlar eshigini ochib berdi.

Ayniqsa, qarorda "Kamoliddin Behzod izdoshlari" miniatyura va xalq amaliy san'ati asarlari ijodiy tanlovi o'tkazilishining ko'zda tutilganligi yosh iste'dodlarning o'zlarini namoyish qilishlari bilan bir qatorda ijod muhitiga chuqurroq sho'ng'ishlariga, talaba yoshlarning bugungi kundagi ijodiy o'sishlari, ularning parvoz cho'qqilariga ko'tarilishlariga turtki bo'lib, ularda ajdodlarga munosib bo'lishlik mas'uliyatini ham oshirishi tabiiydir.

Keng imkoniyatlar hech bir ijodkor rassomni bee'tibor qoldirmasligi shubhasizdir. Tasvirlanayotgan har bir asar o'z tomoshabiniga estetik zavq berishi bilan bir qatorda tarbiyaviy ahamiyatga ega bo'lishi ham zarurdir. Bu esa, albatta, tasviriy san'at ijodkorlarining salohiyatini to'laqonli yuzaga chiqarishni, ular tomonidan ijod qilingan tasviriy san'at asarlarining yuksak sifatini ta'minlash va natijada san'at asarlarda milliy va umuminsoniy an'analarning yuksak darajada ifoda etilishiga erishish zaruratini keltirib chiqaradi.

Tabiiyki, bu jarayon mavjud "ustoz-shogird" va badiiy ta'lim an'alarini saqlash barobarida o'qitishning ilg'or usullarini ishlab chiqishni va o'quv jarayoniga ijodiy ustaxonalar faoliyatini tatbiq etishni, tasviriy san'at yo'nalishlarida (dastgohli, grafika, mahobatli, miniatyura, haykaltaroshlik) faoliyat

olib borayotgan iste'dodli ijodkorlarni saralab olishni, ularning estetik saviyasi va mahoratini yuksaltirishni, avvalo, maktabgacha ta'lim muassasalarida bolalarda ranglarga havas uyg'otishni, ularda ranglar bilan ishlash ko'nikmasini shakllantirishni, shuningdek, havaskor yosh rassomlarni tarbiyalab borishni, chet ellardagi ko'rgazma va muzeylarda saqlanayotgan noyob asarlar bilan yaqindan tanishib, nusxa ko'chirish hamda tajriba almashish maqsadida xorijiy mamlakatlarga oliy rassomlik kursi yosh ijodkorlarining ijodiy safarlarini tashkil etishni, yurtimiz muzeylari fondlarini yuksak badiiy qiymatga ega bo'lgan tasviriy san'at asarlari bilan muntazam boyitib borishni, ushbu maskanlarga o'quvchi yoshlarning keng miqyosda sayyohatlarini tashkil etishni talab etadi.

Aynan qarorda mana shu jihatlarga alohida to'xtalib o'tilganligi bu boradagi ishlarning yangi bosqichga ko'tarilishiga zamin yaratadi.

Yaratib berilayotgan mana shunday imkoniyatlar ko'pgina ijodkorlarning bir nuqtada qotib qolmay yanada ko'proq o'qib izlanishga chorladi. Qolaversa, yosh talaba rassomlar orzu-istaklari, maqsad yo'llari naqadar porloq ekanligini ko'rishlariga va o'z sohalarini yanada ko'proq sevislariga sabab bo'ldi.

O'ylaymizki, talaba yoshlar bu imkoniyatlardan unumli foydalanib, erkin ijod qilib, o'z dunyoqarashlaridagi, o'qigan badiiy adabiyotlaridagi g'oya va falsafani tasvirlashda uslubiy yondoshadilar. Rangtasvirdagi badiiy va ramziy ifodalarni o'z tushunchalari bilan boyitib, zamonaviy va badiiy jarayonda o'zlarining betakror asarlari bilan o'rin oladilar.

Adabiyotlar ro'yxati

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining PQ-4688-son qarori
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 29-apreldagi "O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PF-5712-son Farmoni.
3. Sultanov X.E. Tasviriy san'at mashg'ulotlarida talabalarning ijodiy qobiliyatini rivojlantirishda innovatsion texnologiyalardan foydalanish // "Zamonaviy ta'lim" ilmiy-amaliy ommabop jurnali, No11, 2016. -59-64 b.
4. Sultanov X.E., Berdiyev D.A. San'at do'stlikni mustahkamlovchi omil // "Barqaror rivojlanishda uzluksiz ta'lim: muammo va yechimlar" xalqaro ilmiy amaliy anjuman ilmiy ishlar to'plami./ II tom. Chirchiq 2019. 443-444 b.
5. Sultanov X.E. Tasviriy san'at ta'limida klaster yondashuvi ta'lim-tarbiya tizimini takomillashtirish omili /Ilmiy tadqiqotlar, innovatsiyalar, nazariy va amaliy strategiyalar tadqiqi No 4-sonli respublikasi ko'p tarmoqli,ilmiy konferensiya// 22-dekabr 2022-yil 236-242 b